

**KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
BIURO SZKOLENIA**

**PROGRAM SZKOLENIA
MŁODSZYCH RATOWNIKÓW
WYSOKOŚCIOWYCH KSRG**

Warszawa 2014

Opracowanie merytoryczne:

st. kpt. Grzegorz Koziół – KM PSP w Warszawie

asp. Adam Markiewicz – KM PSP w Łodzi

bryg. Krzysztof Mendak – KM PSP w Krakowie

Konsultacje merytoryczne:

Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności KGPS

Konsultacje metodyczne:

Magdalena Stajszczak – KGPS

Spis treści

	strona
I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	5
4. Uprawnienia absolwenta	5
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	6
1. Organizacja szkolenia	6
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne	7
3. Plan nauczania	9
III. TREŚĆ KSZTAŁCENIA	10
1. Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG	10
2. Sprzęt ratowniczy	11
3. Sprzęt pożarniczy w działaniach ratownictwa wysokościowego	12
4. Charakterystyka warunków prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego	13
5. Techniki ratownictwa wysokościowego	14
6. Ratownictwo medyczne w akcjach ratownictwa wysokościowego	15
7. Łączność w ratownictwie wysokościowym	16
8. BHP w ratownictwie wysokościowym	17
9. Taktyka prowadzenia akcji ratownictwa wysokościowego	18
LITERATURA	20
ZAŁĄCZNIKI	21

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2014 r.

ZATWIERDZAM
KOMENDANT GŁÓWNY
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
gen. brygadier Wiesław JEŚNIAKIEWICZ

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest zapoznanie słuchacza ze sprzętem, ratowniczymi technikami linowymi oraz taktyką prowadzenia działań ratowniczych – wykorzystywanymi w ratownictwie wysokościowym (bez użycia śmigłowca) w KSRG.

2. Sylwetka absolwenta

W wyniku realizacji szkolenia słuchacz powinien:

- a) w sferze poznawczej
 - opisywać zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG,
 - opisywać zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia działań ratowniczych na wysokości,
 - opisywać budowę, zasadę działania oraz kontroli bieżącej i konserwacji sprzętu ratownictwa wysokościowego,
 - opisywać zasady budowy, doboru oraz obsługi odpowiednich technik i układów do zaistniałych sytuacji,
 - opisywać zasady taktyki stosowanej w ratownictwie wysokościowym w zakresie ogólnym i w odniesieniu do typowych wariantów akcji ratowniczych omawianych na szkoleniu.
- b) w sferze praktycznej umieć:
 - dobierać odpowiedni sprzęt do zastosowanych technik,
 - obsługiwać sprzęt ratownictwa wysokościowego,
 - kontrolować na bieżąco i konserwować sprzęt ratownictwa wysokościowego,
 - budować i obsługiwać układy ratownicze,
 - stosować założenia taktyki w ratownictwie wysokościowym,
 - świadomie stosować zasady bezpieczeństwa podczas działań ratownictwa wysokościowego,
- c) w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy w zakresie:
 - poszanowania praw i obowiązków służbowych,
 - dyscyplinowania,
 - gotowości do działania,
 - solidarności i koleżeństwa,
 - poszanowania zasad etyki zawodowej,
 - odpowiedzialności w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa działań w ratownictwie wysokościowym,
 - przekonania o roli ratownictwa wysokościowego w skutecznym przeprowadzeniu akcji ratowniczych w sytuacjach tego wymagających po prawidłowo przeprowadzonej ocenie sytuacji ratowniczej.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Warunkiem przyjęcia na szkolenie jest:

1. skierowanie na szkolenie według wzoru określonego w załączniku nr 1, potwierdzające określone w skierowaniu wymagania,
2. w przypadku osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów na młodszych ratowników wysokościowych KSRRG – zdanie egzaminu kwalifikacyjnego składającego się z testu sprawnościowego oraz sprawdzianu obejmującego wiedzę i umiejętności nabyte w trakcie szkolenia dla kandydatów na młodszych ratowników wysokościowych KSRRG, a w tym:
 - przygotowanie i prawidłowa obsługa sprzętu z wyposażenia osobistego,
 - wiązanie węzłów,
 - budowa stanowisk,
 - umiejętność budowy poręczówek,
 - sprawne i bezpieczne poruszanie się po poręczówkach.

Na szkolenie słuchacz przyjeżdża ze sprzętem stanowiącym wyposażenie osobiste ratownika wysokościowego.

W szkoleniu mogą również uczestniczyć przedstawiciele innych służb, na zasadach określonych przez organizatora szkolenia, z zastrzeżeniem, że osoby te po zakończeniu szkolenia nie otrzymują tytułu młodszego ratownika wysokościowego KSRRG, a jedynie zaświadczenie o ukończeniu szkolenia.

4. Uprawnienia absolwenta

Absolwent szkolenia otrzymuje tytuł młodszego ratownika wysokościowego KSRRG oraz uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wysokościowego w ramach działań prowadzonych przez specjalistyczne grupy ratownictwa wysokościowego KSRRG (bez użycia śmigłowca), kierowania działaniem ratowniczym oraz prowadzenia zajęć z doskonalenia zawodowego dla specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego KSRRG.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a) Szkolenie realizują szkoły Państwowej Straży Pożarnej i ośrodki szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej.
- b) Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. Dopuszcza się łączenie dwóch jednostek lekcyjnych.
- c) Na realizację programu przewidziano:
 - zajęcia dydaktyczne – 61 godzin dydaktycznych,
 - egzamin – 8 godzin dydaktycznych.
- d) Zaleca się, aby zajęcia dydaktyczne organizowane od poniedziałku do piątku, realizowane były w dziennym wymiarze 8 godzin lekcyjnych, z czego maksymalnie 7 godzin zajęć praktycznych.
- e) Do prowadzenia zajęć dydaktycznych uprawnieni są instruktorzy i starsi instruktorzy ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej, którzy znaleźli się w wykazie kadry przewidzianej do prowadzenia szkoleń na dany rok kalendarzowy.
- f) Zaleca się, aby organizator szkolenia przekazał uczestnikom materiały szkoleniowe do każdego z tematów.
- g) Warunkiem ukończenia szkolenia jest zaliczenie egzaminu końcowego składającego się z dwóch części – teoretycznej i praktycznej.
- h) Warunkiem przystąpienia do egzaminu końcowego jest obecność na min. 80% zajęć dydaktycznych, w tym w 100% zajęć praktycznych.
- i) Część teoretyczna egzaminu końcowego przeprowadzana jest w formie testu składającego się z zadań zamkniętych i otwartych.
- j) Warunkiem przystąpienia do części praktycznej egzaminu końcowego jest zaliczenie części teoretycznej.
- k) Część praktyczna egzaminu końcowego polega na sprawdzeniu umiejętności obsługi sprzętu i znajomości linowych technik ratowniczych. Jest ona realizowana na podstawie zestawu zadań obejmujących:
 - obsługę sprzętu ratowniczego,
 - budowę układów ratowniczych,
 - obsługę układów ratowniczych.
- l) Do oceny obydwu części egzaminu końcowego stosuje się skalę: zaliczył – nie zaliczył. Podstawą oceny końcowej egzaminu praktycznego są zarówno czynniki warunkujące bezpieczeństwo podczas wykonywania zadań egzaminacyjnych, jak i sprawność ich wykonywania.
- m) W razie nie zdania egzaminu końcowego, słuchacz ma prawo do egzaminu poprawkowego w terminie wyznaczonym przez organizatora szkolenia – jednak nie później niż w ciągu 1 roku od zakończenia szkolenia. Do egzaminu poprawkowego bez powtarzania szkolenia można przystąpić tylko raz.
- n) W razie nie przystąpienia do egzaminu końcowego z uzasadnionej przyczyny, słuchacz może przystąpić do egzaminu w dodatkowym terminie wyznaczonym przez organizatora szkolenia, jednak nie później niż w ciągu 1 roku od zakończenia szkolenia.
- o) Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez organizatora szkolenia.
- p) Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół zawierający: informację o składzie komisji i terminie egzaminu, zadania egzaminacyjne, opis założeń do egzaminu praktycznego oraz wyniki egzaminu. Do protokołu dołącza się pisemną pracę uczestnika szkolenia.
- q) Do przeprowadzenia egzaminu poprawkowego stosuje się zasady określone dla egzaminu końcowego.
- r) Słuchacze, którzy ukończyli szkolenie otrzymują zaświadczenie, którego wzór określa załącznik nr 2.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a) Zajęcia teoretyczne należy prowadzić dla całej grupy szkoleniowej, natomiast zajęcia praktyczne powinny być realizowane z zastosowaniem zasady maksymalnie 6 słuchaczy na 1 instruktora.
- b) Na pierwszych zajęciach prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić uczestnikom:
 - program i zalecaną literaturę,
 - zasady realizacji programu, sposób bieżącej kontroli wyników nauczania oraz zasady przeprowadzania egzaminu końcowego.
- c) Należy stosować zasady dydaktyki, andragogiki, a także racjonalnie łączyć różne metody nauczania uwzględniając cele kształcenia i materiał nauczania.
- d) W rozkładzie zajęć dydaktycznych należy uwzględnić korelację tematyczną.
- e) W trakcie szkolenia należy zapewnić warunki do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych m. in. poprzez:
 - przestrzeganie zasad nauczania,
 - łączenie metod asymilacji wiedzy z metodami samodzielnego dochodzenia do wiedzy.
- f) Prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - wykorzystywanie do ćwiczeń tylko sprzętu sprawnego pod względem technicznym,
 - poprawne wykonywanie czynności,
 - kształtowanie pożądanych umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- g) Kadra dydaktyczna powinna stale śledzić przepisy, rynek wydawniczy oraz prasę fachową w celu aktualizowania materiałów niezbędnych do realizacji programu.
- h) W ocenianiu bieżącym dopuszcza się indywidualizację wynikającą ze specyfiki szkolenia i indywidualnych koncepcji dydaktycznych prowadzącego.
- i) Podstawowymi metodami kontroli i oceny wyników nauczania powinny być pytania ustne i zadania praktyczne.
- j) Zajęcia teoretyczne powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz wyposażonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne.
- k) Zajęcia powinny być prowadzone na różnych obiektach pozwalających przybliżyć specyfikę działania specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej tj.: na budynku wysokim, w ciasnej przestrzeni zamkniętej z rozwinięciem pionowym (studnia, szyb techniczny, jaskinia pionowa, itp.), konstrukcji stalowej zewnętrznej (słup energetyczny kratownicowy, dźwig lub zewnętrzna stalowa część komina), obiektach naturalnych lub sztucznych z pionową ścianą. Różnica poziomów odcinka ratowniczego transportu uszkodowanego powinna wynosić co najmniej 15 m. Dobór obiektów powinien być dokonany przez organizatora szkolenia w miarę możliwości w taki sposób, aby znalazły się tam również obiekty odpowiadające specyfice obszaru działania szkolonych ratowników.
- l) Należy zwracać uwagę na właściwą organizację zajęć praktycznych, w tym na zapewnienie niezbędnego sprzętu oraz warunków bezpieczeństwa i higieny pracy. Załącznik nr 3 określa minimalny zestaw sprzętu do prowadzenia szkolenia.
- m) Zajęcia praktyczne powinny się odbywać w miejscach, które umożliwiają ich sprawną i bezpieczną realizację.
- n) Zajęcia praktyczne należy poprzedzić instruktażem wstępnym, w trakcie którego prowadzący zapoznaje słuchaczy z tematyką i celem ćwiczeń, omawia ich przebieg oraz przypomina zasady bezpieczeństwa pracy.

- o) W trakcie zajęć praktycznych prowadzący powinien kontrolować poprawność wykonania powierzonych zadań, a w razie zauważenia nieprawidłowości, na bieżąco korygować błędy w ramach instruktażu indywidualnego, bądź grupowego.
- p) Po zakończeniu zajęć praktycznych prowadzący powinien podsumować zajęcia, przeanalizować najczęściej popełniane błędy, wskazać ich źródło oraz prawidłowy sposób wykonania zadania.
- q) Szczegółowe zalecenia dotyczące realizacji treści kształcenia zawarte są w uwagach przy poszczególnych tematach.

3. Plan nauczania

Lp.	Tematyka zajęć	T	P	R
1.	Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG	1	-	1
2.	Sprzęt ratowniczy	2	4	6
3.	Sprzęt pożarniczy w działaniach ratownictwa wysokościowego	1	4	5
4.	Charakterystyka warunków prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego	2	-	2
5.	Techniki ratownictwa wysokościowego	3	20	23
6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc w akcjach ratownictwa wysokościowego	2	2	4
7.	Łączność w ratownictwie wysokościowym	1	-	1
8.	BHP w ratownictwie wysokościowym	1	-	1
9.	Taktyka prowadzenia akcji ratownictwa wysokościowego	2	16	18
	RAZEM	15	46	61

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚĆ KSZTAŁCENIA

1. Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG – 1T

Materiał nauczania

Przepisy regulujące zagadnienia ratownictwa wysokościowego w KSRG. Struktura ratownictwa wysokościowego w KSRG. Organizacja i funkcjonowanie SGRW. Organizacja szkoleń w zakresie ratownictwa wysokościowego w KSRG.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- wskazać i omówić dokumenty normujące funkcjonowanie ratownictwa wysokościowego w KSRG,
- opisać strukturę ratownictwa wysokościowego w KSRG,
- omówić organizację i funkcjonowanie SGRW,
- omówić zasady organizacji szkoleń w zakresie ratownictwa wysokościowego w KSRG.

2. Sprzęt ratowniczy – 2T, 4P

Materiał nauczania

Budowa, charakterystyka, zasady użytkowania, kontroli i konserwacji sprzętu ratowniczego. Przyrządy wykorzystywane w linowych układach ratowniczych. Sprzęt wykorzystywany do ewakuacji osób. Sprzęt wykorzystywany do tworzenia punktów stanowiskowych.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- opisać charakterystyki techniczne, przeznaczenie i zasady użytkowania sprzętu ratowniczego,
- wymienić zasady kontroli i konserwacji sprzętu ratowniczego,
- dokonać właściwego doboru przyrządów w zależności od stosowanych układów ratowniczych i technik,
- przygotować sprzęt do działań,
- ocenić prawidłowość przygotowania i obsługi sprzętu przez innego ratownika,
- przeprowadzić kontrolę stanu technicznego sprzętu,
- przeprowadzić konserwację sprzętu.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

*Sprzęt ratowniczy wymagany na zajęciach praktycznych zawiera załącznik nr 3.
Instruktor prowadzący może zdecydować o wprowadzeniu do zajęć praktycznych innego sprzętu ratowniczego, co należy uzależnić od możliwości czasowych, dostępu do sprzętu, jego praktycznych walorów w ratownictwie wysokościowym oraz praktyki stosowania go w ratownictwie wysokościowym.*

3. Sprzęt pożarniczy w działaniach ratownictwa wysokościowego – 1T, 4P

Materiał nauczania

Drabiny przystawne, hakowe, balkonowe. Drabiny mechaniczne, podnośniki hydrauliczne, dźwigi. Sprzęt ochrony układu oddechowego, mierniki skażenia, wentylatory. Ubrania ochronne: wodoszczelne, ochrony chemicznej i biologicznej. Narzędzia ratownicze hydrauliczne, elektryczne, spalinowe. Szczególne warunki bhp podczas wykorzystania sprzętu pożarniczego w działaniach ratownictwa wysokościowego.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- omówić wykorzystanie drabiny do prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- wykorzystać drabiny mechaniczne (podnośniki, dźwigi) do prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- wykorzystać drabiny hakowe i balkonowe do pokonywania wysokości po konstrukcjach balkonów i okien,
- wykorzystać drabiny przystawne w działaniach ratownictwa wysokościowego, jako elementy pomocnicze (punkty stanowiskowe),
- zastosować sprzęt ochrony układu oddechowego podczas akcji ratownictwa wysokościowego,
- obsłużyć wybrane narzędzia ratownicze: hydrauliczne, elektryczne, spalinowe podczas prowadzenia działań technikami linowymi,
- omówić możliwości i ograniczenia, wady i zalety wykorzystywania poszczególnych rodzajów i typów sprzętu do działań ratownictwa wysokościowego,
- przedstawić warunki bhp, jakie powinny być spełnione podczas prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego z użyciem sprzętu pożarniczego oraz świadomie je wykorzystać,

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Instruktor prowadzący zajęcia powinien wykorzystać dostępny sprzęt. Może w oparciu o własną wiedzę i doświadczenie praktyczne omówić inne rodzaje i typy sprzętu. Należy zwrócić uwagę, aby temat przedstawić możliwie wyczerpująco co do sprzętu, który zostanie przedstawiony w trakcie szkolenia, aby jego absolwenci mogli wykorzystać wiedzę i doświadczenie do samodzielnego rozwijania swoich umiejętności.

Szczególną uwagę należy zwrócić na wykorzystanie drabin mechanicznych, podnośników hydraulicznych, dźwigów oraz drabin przystawnych jako punktów stanowiskowych.

4. Charakterystyka warunków prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego – 2T

Materiał nauczania

Obiekty sztuczne w działaniach ratownictwa wysokościowego. Obiekty naturalne w działaniach ratownictwa wysokościowego. Działania prowadzone w ciasnych przestrzeniach. Działania prowadzone zimą i latem.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- wymienić rodzaje obiektów sztucznych oraz podać ich charakterystykę w kontekście warunków jakie stwarzają do prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- wymienić rodzaje obiektów naturalnych oraz podać ich charakterystykę w kontekście warunków jakie stwarzają do prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- omówić specyfikę prowadzenia działań w ciasnych przestrzeniach,
- omówić specyfikę prowadzenia działań zimą i latem,
- scharakteryzować zagrożenia występujące w różnych miejscach prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego i sposoby przeciwdziałania im.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Podczas prowadzenia zajęć należy omówić charakterystyczne obiekty sztuczne: budynki wysokie, dachy, kratownice, słupy, maszty, kominy, studnie, koleje linowe krzeselkowe/gondolowe/kabinowe oraz naturalne: jaskinie, drzewa, kamieniołomy, wykopy i wyrobiska, obiekty skalne. Należy skupić się na specyfice prowadzenia działań oraz występujących zagrożeniach charakterystycznych dla danego obiektu.

Od podstaw należy omówić zagadnienia związane z obiektami, z którymi słuchacze nie mieli wcześniej doświadczeń. Szczególne miejsce można poświęcić obiektom występującym na terenie działania specjalistycznej grupy ratownictwa wysokościowego, z której rekrutują się słuchacze szkolenia.

Podczas realizacji tematu można przedstawić charakterystykę działań na przykładzie analizy wybranych akcji ratowniczych.

5. Techniki ratownictwa wysokościowego – 3T, 20P

Materiał nauczania

Dobór i wykorzystanie stanowisk ratowniczych na potrzeby poszczególnych układów ratowniczych z uwzględnieniem istniejących warunków prowadzenia działań. Dobór i prowadzenie autoasekuracji i asekuracji ratowników podczas prowadzenia działań ratowniczych przez SGRW. Techniki linowe do ewakuacji:

- układy ratownicze do opuszczania z wykorzystaniem: przyrządów zjazdowych, wciągarki.
- ewakuacja poprzez zjazd z uszkodzonym,
- układy ratownicze do wciągania: bloker, ruchomy bloczek, wielokrążek podstawowy 1:3, wielokrążek 1:4, balans,
- wciągarki,
- kolejki linowe i liny kierunkowe,

Zastosowanie techniki dwóch lin podczas opuszczania i wciągania. Zasady przygotowania uprząży ewakuacyjnych i noszy do ewakuacji osób uszkodzonych. Techniki ochrony lin w układach ratowniczych: umiejscowienie stanowiska ratowniczego, rolki krawędziowe, osłony, podkładki i odciążki (bloczki). Techniki zmiany kierunku transportu: podczas opuszczania i wciągania oraz „przejście” węzła w układzie do opuszczania i do wciągania. Autoratownictwo z wykorzystaniem liny ratowanego, dotarcie do ratowanego i uwolnienie z przyrządów zaciskowych i zjazdowych,

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- dobrać i wykorzystać stanowiska ratownicze na potrzeby poszczególnych układów ratowniczych uwzględniając istniejące warunki terenowe w miejscu prowadzenia działań,
- dobrać oraz poprowadzić autoasekurację i asekurację dla ratowników działających w składzie SGRW,
- zbudować i obsłużyć układy do ewakuacji w technikach linowych:
 - układy ratownicze do opuszczania z wykorzystaniem: przyrządów zjazdowych, wciągarki.
 - ewakuacja poprzez zjazd z uszkodzonym,
 - układy ratownicze do wciągania: bloker, ruchomy bloczek, wielokrążek podstawowy 1:3, wielokrążek 1:4, balans,
 - wciągarki,
 - kolejki linowe i liny kierunkowe,
- zastosować technikę dwóch lin,
- przygotować uprząże ewakuacyjne i nosze do transportu osób ewakuowanych w zależności od stanu ewakuowanego i zastosowanej techniki ewakuacji,
- dobrać i zastosować ochrony lin w układach ratowniczych: umiejscowienie stanowiska ratowniczego, rolki krawędziowe, osłony, podkładki i odciążki (bloczki),
- przeprowadzić operację zmiany kierunku transportu: podczas opuszczania i wciągania oraz „przejście” węzła w układzie do opuszczania i do wciągania.
- przeprowadzić autoratownictwo z wykorzystaniem liny ratowanego.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

W ramach tego zagadnienia można omówić techniki autoratownictwa stosowane w taternictwie powierzchniowym, jaskiniowym, oraz podczas prac na wysokości z zastosowaniem technik linowych..

6. Kwalifikowana pierwsza pomoc w akcjach ratownictwa wysokościowego – 2T, 2P

Materiał nauczania

Charakterystyka obrażeń osób poszkodowanych w akcjach ratownictwa wysokościowego. Przygotowanie do ewakuacji w noszach i uprząży ewakuacyjnej. Ewakuacja poszkodowanego w noszach (opcjonalnie zaopatrzonego w zestaw do tlenoterapii, włącznie z płynami i ogrzewacz). Ochrona, opieka i stała kontrola stanu poszkodowanego w miejscu trudno dostępnym i podczas ewakuacji. Współpraca ratowników z lekarzem podczas akcji ratownictwa wysokościowego. Zachowania ludzi w sytuacji zagrożenia związanego z ekspozycją lub ograniczoną przestrzenią. Sposoby oddziaływania ratowników na osoby pojedyncze poddane negatywnym czynnikom fizycznym i psychicznym podczas akcji ratownictwa wysokościowego.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- omówić obrażenia typowe dla osób poszkodowanych w akcjach ratownictwa wysokościowego,
- omówić zasady i sposoby zabezpieczania poszkodowanego na miejscu zdarzenia w typowych obrażeniach i warunkach prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- opisać czynności związane z przygotowaniem osoby poszkodowanej do ewakuacji,
- omówić zadania ratownika towarzyszącego poszkodowanemu w trakcie transportu,
- omówić zasady współpracy ratowników SGRW z lekarzem,
- zabezpieczyć poszkodowanego w miejscu zdarzenia,
- przygotować poszkodowanego do ewakuacji w noszach lub uprząży ewakuacyjnej,
- udzielić wsparcia psychologicznego poszkodowanemu przed i podczas ewakuacji (ochrona, opieka, kontrola stanu),
- współpracować z lekarzem,
- omówić zachowanie się ludzi w sytuacji zagrożenia związanego z ekspozycją lub ograniczoną przestrzenią,
- przedstawić sposoby oddziaływania ratownika na osoby pojedyncze znajdujące się w sytuacji zagrożenia w warunkach akcji ratownictwa wysokościowego.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

W miarę możliwości należy zapewnić udział w tych zajęciach lekarza lub ratownika medycznego jako wykładowcy współprowadzącego.

Omówione podczas tych zajęć elementy ratownictwa medycznego należy stosować podczas pozorowanych akcji ratowniczych.

7. Łączność w ratownictwie wysokościowym – 1T

Materiał nauczania

Znaczenie łączności w ratownictwie wysokościowym. Sposoby i środki łączności: radiowa, przewodowa, gestowa. Zasady prowadzenia łączności w ratownictwie wysokościowym.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- omówić znaczenie łączności w ratownictwie wysokościowym,
- wymienić sposoby i środki łączności szczególnie przydatne w ratownictwie wysokościowym,
- przedstawić podstawowe zasady prowadzenia łączności w ratownictwie wysokościowym.

8. BHP w ratownictwie wysokościowym – 1T

Materiał nauczania

Zasady BHP w ratownictwie wysokościowym w świetle obowiązujących przepisów. Wpływ cech osobowości ratownika na bezpieczeństwo własne i osób ratowanych. Przygotowanie psychofizyczne ratownika. Wyszkolenie i doświadczenie zawodowe ratownika.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- omówić zasady BHP w ratownictwie wysokościowym,
- omówić wpływ cech osobowości ratownika na bezpieczeństwo własne i osób ratowanych,
- omówić wpływ sprawności psychofizycznej ratownika na bezpieczeństwo,
- omówić wpływ doświadczenia zawodowego ratownika na bezpieczeństwo.

9. Taktyka prowadzenia akcji ratownictwa wysokościowego – 2T, 16P

Materiał nauczania

Struktura funkcjonowania specjalistycznej grupy ratownictwa wysokościowego Państwowej Straży Pożarnej (SGRW) – samodzielnie podejmującej zadania i działania ratownicze, jak i w ramach większych związków taktycznych. Przyjęcie zgłoszenia z uwzględnieniem specyfiki prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego. Rozdział funkcji i zadań w SGRW podczas prowadzenia działań ratowniczych. Dowodzenie akcjami ratownictwa wysokościowego. Wybór drogi i sposobu dotarcia do miejsca zdarzenia. Techniki pokonywania trudności w docieraniu ratowników do miejsca zdarzenia (poszkodowanego). Zabezpieczenie poszkodowanego i miejsca zdarzenia. Wybór metod ratowniczych, sposobu i drogi ewakuacji poszkodowanego uzależniony od charakterystyki warunków prowadzonych działań (rodzaj i typ obiektu) oraz sytuacji wynikającej z zaistniałego zdarzenia. Współpraca ratowników na stanowiskach i odcinkach ratowniczych. Zwinięcie odcinków ratowniczych, stanowisk i sprzętu. Zabezpieczenie i przekazanie miejsca, obiektu, terenu objętego działaniem ratowniczym.

Cele szczegółowe

W wyniku realizacji słuchacz powinien umieć:

- opisać strukturę funkcjonowania SGRW podejmującej działania ratownicze samodzielnie lub w ramach większych związków taktycznych (działania na własnym odcinku bojowym),
- wyjaśnić znaczenie dla ratownictwa wysokościowego specyficznych cech sposobu przyjęcia zgłoszenia, znajomości terenu i obiektu, wywiadu i rozpoznania,
- dokonać rozdziału funkcji i zadań w SGRW podejmującej działanie ratownicze,
- omówić zasady dowodzenia podczas akcji ratownictwa wysokościowego,
- omówić techniki pokonywania trudności w docieraniu ratowników do miejsca zdarzenia, w tym wybór drogi i sposobu dotarcia do miejsca zdarzenia (poszkodowanego),
- przedstawić sposoby zabezpieczenia poszkodowanego i miejsca zdarzenia – opierając się na różnych typowych warunkach prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego,
- dokonać doboru sposobu ewakuacji w zależności od stanu poszkodowanego,
- przeprowadzić wywiad i rozpoznanie na miejscu zdarzenia,
- określić zamiar taktyczny i podjąć decyzję o rodzaju i sposobach działania SGRW,
- scharakteryzować funkcje i zadania w SGRW, w trakcie prowadzonych działań ratowniczych
- wykonać zadania stosownie do pełnionych funkcji w SGRW,
- wybrać drogi i sposoby dotarcia na miejsce zdarzenia,
- wybrać sposób i drogę ewakuacji,
- skoordynować i pokierować pracą ratowników na poszczególnych stanowiskach i odcinkach ratowniczych,
- zwinąć odcinki ratownicze, stanowiska, sprzęt i zabezpieczyć teren objęty działaniem ratowniczym po akcji,
- prowadzić na bieżąco kontrolę wykonywanych czynności oraz ocenić przeprowadzone działania.

Uwagi dotyczące realizacji tematu:

Podczas realizacji zajęć należy przeprowadzić co najmniej pięć pełnych, realizowanych zgodnie z zasadami taktyki ratowniczej, pozorowanych akcji w formie ćwiczeń taktyczno – bojowych na wybranych obiektach. Wśród tych obiektów powinny znaleźć się:

- budynek,
- studnia (lub inny obiekt o podobnych warunkach prowadzenia działań),
- konstrukcja kratownicowa (np.: słup energetyczny kratownicowy, dźwig, maszt, zewnętrzna stalowa część komin),
- obiekt naturalny lub sztuczny z pionową ścianą.
- drzewo.

Podczas prowadzenia ćwiczebnych akcji należy połączyć wszystkie elementy bloków tematycznych powodując jak największe urealnienie wykonywanych ćwiczeń.

Różnica poziomów na odcinku ratowniczym powinna wynosić co najmniej 15 m.

W co najmniej jednym ćwiczeniu należy: wykorzystać technikę kolejki linowej, użyć sprzęt ochrony dróg oddechowych (w ciasnej przestrzeni zamkniętej), zrealizować założenie w warunkach nocnych, przeprowadzić ewakuację poprzez zjazd z uszkodzonym.

W co najmniej dwóch ćwiczeniach należy użyć: techniki z układem wyciągowym, techniki z układem do opuszczania, uprząży ewakuacyjnej.

W co najmniej trzech ćwiczeniach należy użyć: noszy ratowniczych oraz techniki dwóch lin.

W co najmniej pięciu ćwiczeniach należy przeprowadzić symulowaną akcję ratowniczą z odpowiednią pozoracją uszkodzonego umożliwiającą zastosowanie procedur kwalifikowanej pierwszej pomocy i dokonanie ich oceny.

Podczas wszystkich ćwiczeń należy wykorzystywać do transportu pozoranta lub manekina o proporcjonalnym ciężarze.

W czasie zajęć należy omówić charakterystyczne cechy prowadzenia akcji: w budynkach wielokondygnacyjnych (w tym uwzględnić możliwości działania SGRW w warunkach pożaru),

- na dachach,
- w studniach, szybach i kanałach technicznych, w kominach (wewnątrz),
- na masztach, słupach, antenach, kominach, kolejach linowych,
- w kamieniołomach i w terenie skalnym,
- w jaskiniach,
- na drzewach,
- w obrębie akwenów wodnych,
- podczas klęsk żywiołowych,
- podczas katastrof technicznych.

Sposoby zabezpieczenia uszkodzonego i miejsca zdarzenia należy przedstawić w różnych typowych warunkach prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego.

Przy omawianiu przedmiotowych zagadnień można skorzystać z analiz akcji.

LITERATURA

Poniższe pozycje należy traktować jako materiał pomocniczy. Od instruktora wymagane jest krytyczne podejście do zawartych w nim treści. Niektóre z nich nie są zgodne z „Zasadami Organizacji Ratownictwa Wysokościowego w KSRG”. Prowadzący wykłady powinien na zajęciach zwrócić na to uwagę.

1. „Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG”, KG PSP, Warszawa 2013
2. „Sprzęt i technika w ratownictwie wysokościowym PSP”, CNBOP, Józefów 2000
3. David J. Fasulo „Wspinaczka – asekuracja i autoratownictwo” Eremis, Warszawa 2004
4. Allen Fyffe & Iain Peter „Podręcznik wspinaczki” Galaktyka, Łódź 1999
5. Garth Hattingh „Wspinaczka – poradnik” Galaktyka, Łódź 1999
6. S. Peter Lewis i Dan Cauthorn „Wspinaczka” Eremis, Warszawa 2001
7. Craig Luebben „Wspinaczka w skale” Galaktyka, 2006
8. Georges Marbach i Bernard Tourte „Techniques de la speleologie alpinie” EXPE, Pont – en – Royans 2000
9. Pit Schubert „Bezpieczeństwo i ryzyko w skale i lodzie” Sklep Podróżnika, Warszawa 2011
10. Wacław Sonelski „W skale”, Alma-Press, 1994
11. Wacław Sonelski „Sztuka wiązania węzłów”, STAPIS, Katowice 1995
12. Speleo Secours Francais „Cave rescuer`s manual”, EXPE, Pont – en – Royans 2006
13. Speleo Secours Francais „Podręcznik ratownika jaskiniowego” Lama, Warszawa 2002
14. Krzysztof Treter „Wspinaczka skalna”, Pascal, 2005
15. Materiał szkoleniowy – DVD EUSR
16. „Ratownictwo wysokościowe w KSRG”, kwartalnik CNBOP nr 2/2008
17. „Działania ratownicze w ograniczonych przestrzeniach”, kwartalnik CNBOP nr 3/2009
18. Tatarnik – czasopismo, organ Polskiego Związku Alpinizmu
19. Jaskinie – czasopismo, organ Komisji Tatarnictwa Jaskiniowego Polskiego Związku Alpinizmu
20. Polskie Normy, instrukcje producentów sprzętu

.....
(pieczęćka jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa

Adres

Tel./Fax

Kieruję Panią/Pana

(stopień, imię i nazwisko, imię ojca)

Urodzon -ą/-ego

(data i miejsce urodzenia – miejscowość i województwo)

na szkolenie młodszych ratowników wysokościowych KSRG

realizowane w dniach W

Oświadczam, że kierowany/-a:

- a) ukończył kurs wstępny z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez Państwową Straż Pożarną/szkolenie dla kandydatów na młodszych ratowników wysokościowych KSRG,
- b) posiada kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodne z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- c) posiada kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia.

oraz

w przypadku strażaka PSP – kierowany/-a:

- d) nie posiada przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi,
- e) posiada orzeczenie komisji lekarskiej lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające okresowe badanie lekarskie, aktualne na czas trwania szkolenia.

w przypadku strażaka ratownika OSP – kierowany/-a posiada:

- d) zaświadczenie lekarskie potwierdzające możliwość udziału w działaniach ratowniczych,
- e) ważne ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis kierującego)

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(imię i nazwisko)

urodzon dnia r.

w woj.

ukończył

szkolenie młodszych ratowników wysokościowych KSRG

przeprowadzone w

w okresie od r. do r.

według programu z dnia

zatwierdzonego przez

.....

uzyskał... tytuł młodszego ratownika wysokościowego KSRG

....., dniar.
(miejscowość)

Nr

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

Lp.	Tematyka zajęć	T	P	R
1.	Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w KSRG	1	-	1
2.	Sprzęt ratowniczy	2	4	6
3.	Sprzęt pożarniczy w działaniach ratownictwa wysokościowego	1	4	5
4.	Charakterystyka warunków prowadzenia działań ratownictwa wysokościowego	2	-	2
5.	Techniki ratownictwa wysokościowego	3	20	23
6.	Kwalifikowana pierwsza pomoc w akcjach ratownictwa wysokościowego	2	2	4
7.	Łączność w ratownictwie wysokościowym	1	-	1
8.	BHP w ratownictwie wysokościowym	1	-	1
9.	Taktyka prowadzenia akcji ratownictwa wysokościowego	2	16	18
	RAZEM	15	46	61

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

Wykaz sprzętu niezbędnego do realizacji szkolenia

SPRZĘT WYSOKOŚCIOWY		
L.p.	do pracy zespołowej w grupach dla 4 słuchaczy	
	Nazwa	Liczba
1.	Lina półstatyczna typu A (10 - 11 mm) 40-50 m	4 szt.
2.	Lina półstatyczna typu A (10 - 11 mm) 100 m	2 szt.
3.	Lina półstatyczna typu A (10 - 11 mm) 5-10 m	4 szt.
4.	Lina dynamiczna pojedyncza	1 szt.
5.	Lina pomocnicza (6 – 7 mm) 1,1 m	4 szt.
6.	Taśma rurowa do wiązania pętli 2 m	4 szt.
7.	Przyrząd asekuracyjny	2 szt.
8.	Asymetryczny karabinek zakręcany (aluminiowy)	24 szt.
9.	Karabinek owalny zakręcany (aluminiowy)	4 szt.
10.	Karabinek HMS	4 szt.
11.	Karabinek zakręcany stalowy	4 szt.
12.	Pętle stanowiskowe z taśmy	24 szt.
13.	Oślony na linę	6 szt.
14.	Rolka zjazdowa z autoblokadą	2 szt.
15.	Rolka krawędziowa	2 szt.
16.	Bloczek ratowniczy o dużej wytrzymałości	4 szt.
17.	Bloczek podwójny do wielokrążka	2 szt. *)
18.	Bloczek do transportu na linie	2 szt.
19.	Bloczek pomocniczy	4 szt.
20.	Przyrząd zaciskowy do układów ratowniczych	4 szt.
21.	Zestaw do wchodzenia na drzewa (uprząż, drzewołazy wraz z 2 pętlami)	1 kpl.
22.	Podwójna lonża z absorberem energii i 2 karabinki MGO	1 kpl. *)
23.	Punkty stanowiskowe: - kotwy rozporowe, - kotwy klejane	4 szt. *) 1 szt. *)
24.	Akcesoria do stanowisk skalnych i jaskiniowych: - spitownica, - spity, - młotek do spitowania, - plakietki	1 szt. *) 5 szt. *) 1 szt. *) 5 szt. *)
25.	Drabina hakowa	1 szt.
26.	Drabinka speleo 10 m	1 szt.
27.	Worek jaskiniowy	5 szt.
28.	Trójnóg	1 szt. *)
29.	Zestaw medyczny PSP R2	1 szt. *)
30.	Ćwiczebny zestaw medyczny (na zespół ćwiczący)	1 szt.
31.	Nosze wannowe	1 szt. *)
32.	Nosze inne	1 szt. *)
33.	Uprząż wspinaczkowa	2 szt.

34.	Wciągarka ręczna do lin miękkich	1 szt. ^{*)}
35.	Trójkąt ewakuacyjny bez szelek	1 szt.
36.	Trójkąt ewakuacyjny z szelkami	1 szt.
37.	Wielootworowa płytki stanowiskowa	1 szt.
38.	Manekin o wadze ok. 60-80 kg	1 szt. ^{*)}
39.	Radiostacja nasobna	4 szt.
40.	Tyczka teleskopowa z zaczepem hakowym	1 szt. ^{*)}
41.	Drabina mechaniczna lub podnośnik hydrauliczny lub dźwig	1 szt. ^{*)}
42.	Drabina nasadkowa (2 przęsła) lub inna przystawna	1 szt. ^{*)}
43.	Linka ratownicza	1 szt.
44.	Podręczny sprzęt burzący (np. bosak lekki – stalowy, topór ciężki, Inopur)	1 szt. ^{*)}
45.	Aparat powietrzny	2 szt. ^{*)}
46.	Sygnalizator bezruchu	2 szt. ^{*)}
47.	Miernik skażenia powietrza	1 szt. ^{*)}
OBIEKTY DO ĆWICZEŃ		
<p>Zajęcia podczas szkolenia powinny być prowadzone na obiektach szkoleniowych typu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ściana ćwiczeń, – wieża do ćwiczeń pożarniczych, – obiekty naturalne lub sztuczne o rozwinięciu poziomo – pionowym np. szyb, sztolnia, jaskinia, kanał, studnia), – obiekty o konstrukcji kratownicowej, – dach budynku. 		

^{*)} niezależnie od liczebności grupy